

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1735. usque ad annum 1737

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum [u.a.], 1786

VD18 90119347

§. 34. Eadem a variis Principibus proscripta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67868](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67868)

Sæc. XVIII.
A. C. 1737

Ecclesia incusari nequit, donec Protestantes S. Scripturæ versionem, & literalem illius sensum determinaverint, ceterasque omnes interpretationes pro irritis declaraverint, imo & statuerint, se nullas, quæ a præscripta deviant, apud suos toleraturos: At hac ratione ipsimet inter se suam conscientiæ libertatem restringerent, & omnibus ejus membris privatam scripturæ sensum investigandi facultatem penitus interdicerent: inde vero sequeretur eorum fidem non ejusmodi inniti fundamentis, quæ post propriam discussionem pro veris olim agnovere, sed duntaxat in hominum auctoritate fundari, quam tamen criminationem Protestantes a se amoliri toto studio conantur. Sic tandem conscientiæ libertas ab ipsis Protestantibus penitus everteretur.

§. XXXIV.

*Hæc versio a variis Principibus
proscripta.*

Hucusque hac in causa utrinque strenue calamis decertatum, proicatum nihil, tandem res ad Principum tribunal delata, & quidem jam anno priori Borussiae Rex Wertheimensis hæc

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

hæc Biblia in suas ditiones inveni, vel
clam aut publice divendi, indicta cen-
tum aureorum multa & exemplarium
proscriptione inhibuit. Die autem de-
cima quinta Januarii hujus anni Caro-
lus VI. Imperator ad omnes Imperii
Principes, Præules, Magistratus &c.
edictum direxit, in quo declarabat,
Dominicum Josephum Hageck de
Waldstätten denunciasse, quod anno
hujus sæculi trigesimo quinto Werthei-
mii Germanica Biblia sub titulo: *Divi-
na Scripturæ ante tempora Messia Jesu.
Pars I. in qua Israelitarum leges continen-
tur, per liberam versionem notis illustratam
& stabilitam* prodierint: in his vero de-
testanda temeritate originarium textum
fuisse depravatum, & sinistris interpre-
tationibus vitiatum, necnon præcipua
Christianæ doctrinæ præcepta abomi-
nanda & hucusque ferme nunquam au-
dita petulantia clanculo eversa fuisse:
Igitur Imperator Cæsarei officii debito
adstrictus, ut grassanti malo, indeque
secuturis periculis obviaret, tam in eo-
rum Auctorem, quam scandalosissimi
hujus libri Editorem severitate saluta-
ribus Imperii statutis sancita animad-
vertere decrevit, huncque in finem
ad Lövensteinium Principem, & Cæsa-
reum librorum Censorem Francofor-
diam necessaria dedit mandata, ut in
Hist. Eccles. Tom. LXXV. T t ex-

Seca. XVIII. exemplaria, quæ fors apud Bibliopos
A. C. 1737. las vel alibi habentur, sedulo inquirant, eaque mox fisco addicta ad Cæsaream Curiam transmittant, de cetero autem hujus libri venditio, constituta decem auri marcarum poena, deinceps inhibeat. Cum vero nuntiatum esset, horum Bibliorum Auctorem esse Laurentium Schmid, eumque adhucdum Wertheimii agere, hinc Imperator Lövensteinio Principi præcepit, ut eum mox custodiæ dari curaret, si vero hic habita notitia aliorum jam aufugisset, vel alibi moraretur, Cæsar in eum inquiri, & deprehensum comprehendi, & si inquisitus & de hoc crimine convictus vel legitimis iudiciis gravatus sit, captum detineri iussit, donec Imperator desuper quod æquum & justum, statuerit, interim vero ei defensionis beneficium impendatur, & desuper actitata Viennam transmittantur. Hoc edictum Imperator die decima quinta Januarii ad Franconici Circuli Principes transmisit, & exactam illius executionem commendavit.

Accepto hoc Cæsaris edicto Carolus Philippus Archiepiscopus Moguntinus, S. Imperii Elector die decima sexta Februarii illud imprimi, & ad omnium notitiam promulgari, atque

acurate in executionem deduci iussit, Sæc. XVIII.
A. C. 1737.
indictaque præfata pœna, omnia ex-
emplaria confestim ad Moguntinam Cu-
riam transmitti, eorumque Auctorem
Schmidium, si detegeretur, custodiæ
mancipari præcepit. Porro Lövenstei-
nius Princeps Religione Catholicus ex
Cæsaris mandato die vigesima secunda
Februarii Schmidium coram se compa-
rere, eumque in carcerem detrudi ius-
sit, indultâ eidem suam causam vindi-
candi facultate, cuncta vero exempla-
ria, quæ adhuc apud Höfleinium Ca-
meræ Wertheimensis Consiliarium ex-
stabant, intercepta fuere: Hujus vero
proscripti Auctoris patrocinium in se
suscepere ambo Comites Lövensteinio-
Wertheimenses A catholici, qui die
septima Martii apud Cæsareo-Aulicum
Consilium supplicabant, ut erga jura-
toriam cautionem Schmidius e custo-
dia dimitteretur, eique defensio suæ
causæ concederetur. Ast die vigesi-
ma tertia ejusdem Mensis Viennæ de-
cretum est, horum petitioni adeo non
esse deferendum, ut Auctor ob erro-
neas doctrinas in suis Bibliis ad com-
munem Christianæ Reipublicæ offen-
sionem disseminatas, & propter Sacra-
ti Verbi Divini sacrilegas depravationes
debitis pœnis coercendus esset, &
propterea a Franconici Circuli Præfec-
tis

Sæc. XVIII. A.C. 1737. tis ad tutum locum captus abducere-
tur, demum vero instituta inquisitione
 iudicii acta, ejusque defensio ad Cæsarem transmitterentur, reus autem Franconici Circuli Principibus deinceps unacum suæ causæ actis, quotiescunque petierint, traderetur.

Eodem ferme tempore Augustus III. Saxonix Elector ac Polonix Rex, in dicta centum thalerorum multa Dresdenensi Consistorio inhibuit, ne prælatio versio, utpote omnibus tribus Religionibus in Romano Imperio receptis summo opere adversa ac scandalosa in Electorales ditiones inveheretur aut venderetur: idem quoque Norimbergensis & Francofordiensis Magistratus decrevere, & Bibliopolis sub poena quinquaginta aureorum Imperialium hujus libri venditionem inhibuerunt. Die autem nona Maij Georgius II. Anglix Rex, & Hannoveranus Elector Cæsaris edictum promulgari, atque ad effectum deducto, serio præcepit, ut scandalosa hæc versio ad plurimum fundamentalium Christianæ Religionis articulorum ac veritatum eversionem, eversionemque conducent e medio tolleretur & scandalum inde enatum repararetur. & malis exin ulterius pertimescendis obviatur. Pariter Carolus Fridericus Regius Holsato-Gottorpiensis Dux die decima

cima quinta Martii Teutonicam hanc Sæc. XVIII.
 versionem proſcripſit, eamque ſub pe- A. C. 1737.
 cuniaria multa aliisque poenis clam aut
 publice divendi vetuit, & cunſta exem-
 plaria Curia Electorali tradi juſſit, eo-
 quod Auctor *manifeſta & damnanda te-*
meritate Originarium textum depravarit,
perverſis interpretationibus fundamentales
textus & doctrinas de Chriſto & de myſte-
rio SS. Triadis, proin Chriſtiane Religio-
nis fundamenta, Chriſtianarum veritatum
fundamentalium ædificium per ſtupendam &
in Chriſtiano Orbe inauditam temeritatem
& per ſultæ ſapientia, & corruptæ Phi-
loſophicæ principia evertere ac ſubruere con-
atus eſſet, ſique poſſibile foret, ex Moſaicis
libris has veritates eliminare & peſſumdare
tentaſſet: Neceſſarium igitur duxit præ-
fatus Dux, ut Chriſtiano Zelo ſeſe oppo-
neret illis, qui Dei honorem, puram Ver-
bi a Deo revelati veritatem ad perniciem ani-
marum aggrediuntur, pernicioſas, ſcanda-
loſas & impias doctrinas clam vel publice
diſſeminant, proſcriptos libros legunt
illoſum, qui non minus ſacrilege, quam im-
pie Evangelico-Chriſtiane fidei, quam gra-
tia Dei ſupra firmam & inſallibilem petram
ſine controverſia poſuit, fundamenta inſe-
ctantur, & divinas haſce veritates ex pro-
pria malitia effræni credendi libertate &
arbitrio doſoſe, ac proterve pro viribus
everunt, aut ſaltem ſubruunt, proin Di-

Sæc. XVIII. *vinæ revelationis verba per abominandas ad-*
A. C. 1737. *ditiones vel avulsiones (uti olim Luthe-*
rus aliique ejus Discipuli) perniciosissi-
me depravant , ac per arbitrarias , & simi-
stras interpretationes probrose & scandalose
corrumpunt &c. Ad hæc Lectori Catho-
lico obvix occurrent reflexiones.

Cum vero Franconici Circuli Prin-
 cipes, quibus Imperator hujus causæ
 cognitionem commiserat, coepti judi-
 cii acta Viennam transmittere cuncta-
 rentur, Carolus die duodecima Julii
 ad eos rescribi jussit, hucusque signi-
 ficatum non fuisse, quousque deman-
 dati hujus negotii causa esset perducta,
 cum tamen Imperator illam, eoquod
 de suprema Religionis cura, & aliun-
 de de re omnis moræ impatiente age-
 tur, maturari, summopere desideret,
 proin eos hortari, ut mox ad commis-
 sam inquisitionem procedere, eaque
 absoluta suum desuper judicium trans-
 mittere velint: Magistratui autem
 Francofordiensi injunxit Imperator, ut
 perversæ hujus versionis exemplaria,
 siquæ apud Varemtrappium Bibliopo-
 lam reperta fuissent, usque ad ultimus
 Cæsaris mandatum secure custodiantur.

Hoc item anno die vigesima quarta
 Julii Carolus Albertus Bavarix Ele-
 ctor

etor Straubingæ edictum promulgari **Sæc. XVIII.**
 jussit, quo omnibus Provinciæ Præto- **A. C. 1737.**
 ribus injunctum, ut sedulo curarent,
 ne in patriam non modo hæc Biblia,
 sed nec alii maximopere perversi libri
 ab Augustanis vel Norimbergensibus
 Lutheranis Bibliopolis ad nundinas in-
 ferantur: sedulo etiam invigilarent in
 circumforaneos imaginum ac librorum
 nundinatores, illisque ejusmodi vel
 alios suspectos libros mox auferrent,
 & juncta cum Præfectis opera in ejus-
 modi Propolas inquirerent. Præterea
 Ernestus Ludovicus Hasso - Darmstä-
 densis Landgravius die quarta Aprilis,
 & Carolus Edzardus Orientalis Frisiæ
 Dux die trigesima Septembris Wert-
 heimensem hanc versionem proscribere.

§. XXXV.

Wertheimensis Versoris apologia.

Erat Leonardo Schmidio proscriptæ
 versionis Auctori, concessa suam
 causam defendendi facultas, qua usus
 præprimis se Evangelicæ Religioni ad-
 dictum, cuncta ejus dogmata, prout
 in symbolicis libris continentur, ample-
 cti profitebatur. Dein palmare suæ vin-
 dicationis argumentum desumpsit ex
 eo, quod a primo Reformationis initio

T t 4 origi-